

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o podstawach ustanawiania taks szpitalnych, o świadectwach ubóstwa i o budżetach szpitali prowincjonalnych na rok 1887.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 21. Stycznia 1886. r. przy rozprawie nad Rubr. III. preliminarza funduszów krajowych na r. 1886. (o kosztach leczenia ubogich) Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu:

1) „ażeby ponownie ściśle zbadał podstawy ustanowienia taks w szpitalach prowincjonalnych i przedłożył Wysokiemu Sejmowi przy preliminarzu na r. 1887. szczegółowe budżeta szpitali prowincjonalnych;“

2) „by zbadał i Wysokiemu Sejmowi sprawę zdał, czy powodem wzrostu wydatków w Rubr. III. „koszta leczenia“, nie są nadużycia Zwierzchności gminnych przy wydawaniu świadectw ubóstwa, a ewentualnie, w jaki sposób nadużycia te usunąćby się dały.“

Wywiązując się z tego polecenia, Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

Ad 1) Normy ustanawiania taks dla szpitali publicznych i powszechnych przypisuje obecnie w całym państwie austriackim obowiązujące rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Kwietnia 1857. r. L. 10.946, publikowane obwieszczeniem c. k. Namiestnictwa z 20. Listopada 1857. r. L. 16 588. Podstawą tego rozporządzenia jest zasada, że taksa szpitalna powinna pokrywać wszystkie te wydatki, które na utrzymanie, leczenie i pielęgnowanie chorego w szpitalu łożone być muszą, a które nie mogą być pokryte z innych własnych dochodów szpitala, n. p. z zapisów, legatów, darów lub odsetek z majątku zakładowego.

Taksa nie może być wyższą nad rzeczywistą i konieczną potrzebę i musi być dla wszystkich chorych, na tej samej klasie pielęgowanych, jednakową, bez różnicy, czy chory przynależy do gminy, w której szpital się znajduje, czy też przynależy do innej gminy tego samego lub innego kraju koronnego, lub nareszcie czy pochodzi z zagranicy państwa austriackiego.

Wedle tego rozporządzenia przy wyrachowaniu taks należy uwzględnić wydatki na żywność, lekarstwa, bieliznę, odzież, pościel, sprzęty, światło, opał, pranie, na czyszczenie i urządzenie lokalności, na przyrządy szpitalne, na utrzymanie służby dla chorych i na wszelkie potrzeby, których celem jest pielęgnowanie i leczenie chorych.

Dalej uwzględnić należy koszta administracyi, mianowicie koszta utrzymania stałego etatu urzędników, jak: lekarzy, rządcy, dyetaryuszów i służby domu, także emerytury i gratyfikacye, dalej potrzeby kancelaryjne, koszta utrzymania budynku zakładowego, czynsz, niemniej ciężary połączone z posiadaniem lub wynajęciem budynku szpitalnego.

Przy wyrachowaniu taksy należy wziąć za podstawę rachunki z trzech lat ostatnich, wyłączając jednak lata drożyzny lub większych epidemij, tudzież wszelkie takie wydatki, które spowodowane zostały niezwykłymi stosunkami.

Suma wydatków z tych trzech lat ostatnich dzieli się po odtrąceniu dochodu z własnego majątku szpitala przez sumę dni pielęgnowania wszystkich w tych trzech latach leczonych chorych, a otrzymany iloraz daje normalną takse od dnia i głowy na czas aż do następnego obliczenia, które to obliczenia stosownie do warunków miejscowych i do zmian w wydatkach, peryodycznie przedsiębrane być mają.

Pewna stałość taksy jest jednak pożądaną, choćby przy jej obrachowaniu okazały się różnice, rozumie się małe lub nieznaczne.

Takie peryodyczne regulowanie taks w naszych szpitalach ma miejsce prawie corocznie przy sprawdzaniu zamknięć rachunkowych.

Powyższe rozporządzenie ministeryalne określa szczegółowo sposób, w jaki mają być obliczane wydatki na wikt, leki, bieliznę, sprzęty, opał, oświetlenie, płace lekarzy, urzędników, sług, na potrzeby kancelaryjne, utrzymanie budynku, czynsz, podatki i t. d.

Jeżeli zakład mieści się we własnym budynku, lub posiada kapitały funduszowe, przynoszące stałe dochody, w takim razie czynsz z budynku oraz dochody z kapitałów nie wliczają się do wydatków, lecz potrącają się.

Również odciągają się od wydatków wszelkie wpływy i dochody, jakie na szpital spadają z fundacyi, legatów, darów, zawartych umów i t. d.

To są podstawy i normy obowiązujące obecnie w całym państwie austryackim i tych się trzyma Wydział krajowy przy wymierzaniu taks w naszych szpitalach publicznych tak krajowych, jak i prowincjonalnych. Odpowiadają one istotnym potrzebom szpitali z jednej strony, jak również nie czynią krzywdy płacącym za leczonych z drugiej strony, i dlatego uznaje je Wydział krajowy za wystarczające, przeto żadnych zmian w dotychczasowem postępowaniu przy wymierzaniu taks w szpitalach naszych powszechnych zalecać nie może.

Sądząc jednak, że postąpimy w myśl zamiaru Wys. Sejmu, dążącego do jak największych oszczędności w wydatkach szpitalnych, zarządziliśmy rewizyę taks we wszystkich naszych szpitalach prowincjonalnych.

Rezultatem tej rewizyi było, że gdzie tylko okazała się możność po temu, zniżyliśmy takse.

Mianowicie zniżyliśmy takse

w Białej	z 55 ct. na 50 ct.
„ Nowym Sączu	z 54 „ „ 49 „
„ Sokalu	z 55 „ „ 50 „
„ Stanisławowie	z 55 „ „ 50 „
„ Złoczowie	z 50 „ „ 45 „

W innych szpitalach nie można było zniżyć dotychczasowej taksy; nie podnieśliśmy zaś taksy w żadnym szpitalu, mimo, że w niektórych należałoby ją na podstawie obliczenia podnieść. I tak w Bochni obecna taksa wynosi 51 ct., z obliczenia okazało się, że powinna wynosić 52-88, czyli w zaokrągleniu 53 ct.

Nie podnieśliśmy jej jednak, lecz wytknęliśmy gminie, że wydatek w szpitalu w roku 1885. był większy, mimo, że chorych i dni leczenia było mniej i pomimo, że ceny wiktuałów były mniejsze jak w r. 1884.

Zarazem wezwaliśmy Zwierzchność gminną do oszczędności pod osobistą odpowiedzialnością władcy szpitala.

W Kołomyi taksa wynosi 48 ct., z obliczenia wypadła na 51-94, czyli na 52 ct., nie podnieśliśmy również taksy, lecz wytknęliśmy, że wydatki na leki i sanitarne potrzeby w r. 1885. były większe niż w roku poprzednim i wezwaliśmy gminę do oszczędności.

W Rzeszowie obecna taksa wynosi 52 ct., z obliczenia wypadła na 54.40 ct., czyli 55 ct.; nie podnosiliśmy, lecz ograniczyliśmy się na wytknięciu drogiej gospodarki i wezwaliśmy do oszczędności.

W amborze taksa wynosi 60 ct., z obliczenia wychodziła na 61.68, czyli 62 ct.

W Śniatynie wynosi taksa 55 ct., zaś z obliczenia wychodziła na 63.79, czyli 64 ct.

W Wadowicach taksa wynosi 52 ct., zaś wypadła na 55.32, czyli 56 ct.

W Zaleszczykach obecna taksa jest 50 ct., z obliczenia zaś wypadła na 51.23, czyli 52 ct.

W Żółkwi dotychczasowa taksa wynosi 50 ct., zaś z wyrachowania wypadła na 54.55, czyli 55 ct.

W żadnym z tych szpitali nie podnosiliśmy taksy, lecz zaleciliśmy doprowadzenie równowagi między wydatkami a dochodami szpitala przez większą oszczędność w gospodarstwie.

Niektóre z naszych szpitali, jak Sanok, Stryj, mają takse po 60 ct., przeto wyższą od innych szpitali, jednakowoż зниżenie taksy w tych szpitalach jest niemożliwe z powodu pożyczek zaciągniętych za przyzwoleniem Wysokiego Sejmu na budowę budynków szpitalnych.

Sambor ma takse również 60 ct. stosunkowo wysoką, a to z przyczyny niedołęznego gospodarstwa, mimo jednak wszelkich z naszej strony starań nie zdołaliśmy dotychczas usunąć złego z powodu oporu gminy.

Wykazy wydatków z lat 1883., 1884. i 1885., które nam służyły do obrachowania taks w szpitalach prowincjonalnych przedkładamy Wysokiej Izbie w oryginale.

A stosując się do ustępu rezolucyi z 21. Stycznia b. r., którym Wysoki Sejm polecił nam przedłożyć przy preliminarzu na rok 1887. szczegółowe budżety szpitali prowincjonalnych, Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć także na stół Wysokiej Izby oryginały tychże budżetów na r. 1887. tak, jak zostały przez nas sprawdzone i zatwierdzone, a zarazem dla łatwiejszego poglądu dołączamy zestawienie takowych w alegacie pod %.

Wydział krajowy zatwierdził te budżety na rok 1887., jak to w innych latach czynił, ponieważ ten obowiązek nakłada na niego ustawa o nadzorze nad szpitalami z 12. Grudnia 1869. (Nr. 8. D. u. k. r. 1870.), niemniej i z obawy, iżby szpitale prowincjonalne nie rozpoczynały roku budżetowego 1887. bez zatwierdzonych budżetów.

Suma wydatków prelininowanych dla wszystkich szpitali prowincjonalnych wynosi 226.238 zł. a. w., zaś dochodów 225.899 zł. w. a.

Pomiędzy tymi ostatnimi ma wpływać z funduszu krajowego galicyjskiego do dochodów wszystkich szpitali prowincjonalnych tytułem kosztów leczenia ubogich kwota 195.393 zł.

Kwota ta różni się tylko pozornie od kwoty 206.915 zł., przyjętej za podstawę obliczenia przy prelininowaniu Rubr. III. funduszu krajowego o 11.522 zł. Doliczywszy bowiem do przeciętnej z ostatnich trzech lat 193.730 zł. kwotę 13.185 zł., o którą wydatek z Rubr. III. w roku 1885. był większy, a uwzględnivszy, że pozorna różnica 11.522 zł. mieści się w przeciętnych dochodach tej rubryki, wykazanych tam na 36.746 zł., przyjdziemy do tego samego rezultatu, t. j. do kwoty 195.393 zł. Powyższego sposobu obliczenia byliśmy zmuszeni użyć dlatego, ponieważ w chwili, w której oddawaliśmy do druku preliminarz budżetu krajowego, nie wszystkie Rady szpitalne nadesłały nam budżety szpitali prowincjonalnych. Pomimo tego doszliśmy odmienną drogą do kwot prawie jednakowych.

Ad 2) Co do zbadania możliwych nadużyć przy wydawaniu świadectw ubóstwa dla leczonych, to Wydział krajowy w tym względzie już w r. 1880. z polecenia Wysokiego Sejmu zdał sprawę (alegat XXIII do sprawozdań z r. 1880.), a rezultatem ówczesnych badań było przeświadczenie, wyrażone tak przez Wydział krajowy, jak przez komisję Wysokiego Sejmu, że nadużycia przy wydawaniu przez gminy świadectw ubóstwa dla chorych nie zdarzały się zbyt często, należą do rzadkich stosunkowo wyjątków i nie uszły skarcenia, skoro zostały wykryte.

Obecnie chcąc jak najszczegółowiej powtórnie zbadać sprawę i zebrać materiał do sprawozdania, które Wysokiej Izbie składamy, wezwaliśmy okólnikiem z dnia 26 Lutego 1886. r.

LW. 6751 wszystkie zarządy szpitali powszechnych do pilnego badania wiarygodności świadectw ubóstwa, wydawanych dla leczonych.

O każdym wątpliwym wypadku poleciliśmy donieść bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu, a nadto kazaliśmy czuwać, iżby służbodawcy nie uchylali się od obowiązku płacenia kosztów leczenia za służbę.

Oprócz tego poleciliśmy urzędnikom Wydziału krajowego, ażeby jeszcze baczniej niż dotąd śledzili za mniej wiarygodnymi świadectwami ubóstwa. Skutkiem takiego zarządzenia odniosły się do Wydziału krajowego Zarządy szpitali w Białej i w Samborze w kilku wypadkach, a mianowicie:

Zarząd szpitala w Białej doniósł Wydziałowi krajowemu:

I. (jak LW. 26.176 ex 1886), iż Zwierzchność gminy Bestwina a) niesłusznie wydała świadectwo ubóstwa dla lezonego Franciszka Miodońskiego, b) iż nie ściągnęła od Jana Adamaszka, jako służbodawcy, kosztów leczenia Józefa Duraja;

II. (jak LW. 37.785 ex 1886), iż Zwierzchność gminy Moszczanica wydała niesłusznie świadectwo ubóstwa dla Bernharda Gichnera;

III. (jak LW. 40.452 ex 1886), że podobnie niewłaściwie postąpiła Zwierzchność gminy Porąbka przy wydawaniu świadectwa ubóstwa dla lezonego Franciszka Konioreczyka.

ad I. W sprawie Miodońskiego przekonać się można z aktów, a mianowicie z protokołu, spisane go w c. k. Starostwie w Białej 28 Sierpnia 1886. r., że leczony istotnie nie był za możliwym, choć koszta jego leczenia prawdopodobnie będzie można pokryć z sumy 50 zł., które stanowią cały po nim pozostały majątek, o co udaliśmy się do c. k. Sądu powiatowego w Białej. Co do Duraja, to widać z powyższego protokołu, iż Zwierzchność gminna działała w dobrej wierze, jakoby służbodawca nie był obowiązany ponosić kosztów leczenia dlatego, że służył już chorego do obowiązku przyjął. I w tym wypadku odzyska prawdopodobnie fundusz krajowy zapłacone już szpitalowi koszta leczenia, o co udaliśmy się do c. k. Starostwa w Białej.

ad II. Zarząd szpitala upatrywał słusznie sprzeczność między zeznaniem Gichnera, zapisanem w protokole szpitalnym, a treścią świadectwa ubóstwa. Po protokołarnem skonstatowaniu tej okoliczności, że Gichner może zapłacić koszta swego leczenia, udaliśmy się do c. k. Starostwa w Żywcu o ściągnięcie kosztów leczenia i zapobieżenie na przyszłość podobnym nadużyciom. Dotychczas nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

ad III. Protokół przedłożony do LW. 59.325 ex 1886 wykazuje, że ojciec lezonego Franciszka Konioreczyka posiada tylko 3 morgi gruntu łączego i chałupę wartości 100 zł., a utrzymuje sześcioro dzieci głównie z pracy rąk jako cieśla. Ponieważ atoli leczony zeznał w szpitalu, że ojciec może koszta zapłacić, dlatego udaliśmy się do c. k. Starostwa z prośbą o ściągnięcie zaległości, choć w ratach.

Zarząd szpitala w Samborze poszedł jeszcze dalej: Tamtejsze c. k. Starostwo uwolniło p. Langa, cukiernika, od ponoszenia kosztów leczenia praktykanta Stanisława Chaszczynskiego, ponieważ tenże tylko z łaski miał być przyjęty i bez żadnej ugody w cukierni pracuje.

Zarząd szpitala nie poprzestając na orzeczeniu c. k. Starostwa, odniósł się do Wydziału krajowego, który upatrując w tym wypadku istotny stosunek służbowy, prosił c. k. Namiestnictwo (LW. 52.430/86) o zniesienie orzeczenia c. k. Starostwa. Odpowiedź dotychczas nie nadeszła.

W powyższych zatem pięciu wypadkach (Miodoński, Duraj, Konioreczyk, Gichner i Chaszczynski) był istotnie fundusz krajowy narażony na stratę, ale tylko w jednym wypadku (Gichner) może być mowa o rozmyślnem działaniu na szkodę funduszu krajowego ze strony osób powołanych do wydawania świadectw ubóstwa.

W dwóch znowu wypadkach zostały wdrożone dochodzenia w sprawie niesłusznego wydawania świadectw ubóstwa na doniesienie osób prywatnych.

I tak niejaki Jan Łopatecki i towarzysze donieśli równocześnie Wydziałowi krajowemu (LW. 29.971/86) i c. k. Starostwu w Wadowicach, że Zwierzchność gminy Woźniki wydała niesłusznie świadectwo ubóstwa dla Anny Hojny, leczonej w szpitalu św. Łazarza. Jak LW. 57.745/86, zarządziło c. k. Starostwo ściągnięcie kosztów leczenia od męża Anny Hojny, lecz nie zawiadomiło nas dotychczas kto winien w tym wypadku, o co Wydział krajowy zapytywał, celem zażądania ukarania winnego i zapobieżenia dalszym nadużyciom.

Dalej Michał Kondzioła i towarzysze wnieśli do Wydziału krajowego zażalenie (LW. 6.122/86.) przeciw Naczelnikowi gminy Rzęsnej Polskiej, o nadużyciach przy wydawaniu świadectw ubóstwa dla leczonych w lwowskim szpitalu: 1) Jędrzeja Pruchnickiego, 2) Kazimierza Jastrzębskiego, 3) Jana Całego i 4) Reginy Paszkowskiej. We wszystkich tych 4 wypadkach wykazało dochodzenie, że Zwierzchność gminna nie działała w złej wierze. Pomimo tego Wydział krajowy postępując konsekwentnie, gdyż nieraz od jeszcze biedniejszych ściągają władze kosztą leczenia, udał się do tutejszego c. k. Starostwa, ażeby choć w ratach mniejszych zarządzone ściągnięcie kosztów leczenia wyżej wymienionych 4 osób. C. k. Starostwo zarządziło już ściągnięcie (jak LW. 65.019/86).

W jednym tylko wypadku, o którym dopiero teraz powzięliśmy wiadomość, a który miał się zdarzyć przed kilku laty w Zameczku, została sprawa oddaną c. k. Prokuratury Państwa.

Mianowicie zażądał od nas c. k. Sąd powiatowy w Żółkwi (jak LW. 14.001/86) aktów szpitalnych Oryszki Tałałaj, leczonej w r. 1883. w szpitalu w Żółkwi, ponieważ były naczelnik gminy Zameczka, Piotr Soroka, jest podejrzany o zbrodnię przyjęcia podarunku w urzędzie za uwolnienie powyższej leczonej od opłaty kosztów leczenia. Żądanych aktów udzieliliśmy, sprawa została oddaną Prokuratury Państwa, lecz dotychczas nie zostaliśmy zawiadomieni, czy udowodniono nadużycie przy wydaniu świadectwa ubóstwa.

Jak z powyższego zestawienia widać, na 11 wypadków tylko w dwóch (kosztą leczenia Gichnera i Tałałaj) można upatrywać istotną winę władzy, wydającej świadectwo ubóstwa, a w jednym z tych wypadków (Tałałaj) będzie może udowodnione rozmyślne działanie na niekorzyść funduszu krajowego. W tamtych zaś 9 wypadkach upatrywać należy bądź to niedokładną znajomość i złe zastosowanie przepisów, (jak sprawa kosztów leczenia Duraja), bądź też niepojmowanie przez Zwierzchność gminną doniosłości wydawanych świadectw, lub wreszcie łatwo wyzy-skać się dającą dobroduszość i łatwowierność, którą dobitnie ilustruje następujący wypadek.

Dzierżawca dóbr Ostrynia, powiatu Tłumackiego, zalega z kwotą 87 zł. 60 ct. w. a., należącą się za jego leczenie szpitalowi w Stanisławowie. O ściągnięcie tej kwoty upraszaliśmy c. k. Starostwo w Tłumaczu, które zamiast spodziewanych pieniędzy nadesłało nam (LW. 9744/86) świadectwo gminy Ostrynia, stwierdzające, iż leczony jest ubogim, a utrzymanie jego i rodziny zawisło jedynie od cudzej łaski i miłosierdzia.

Ponieważ jednak Wydział krajowy uważać musiał dzierżawę na 500 morgach pola ornego i 800 morgach lasu za jedną z większych, przeto udaliśmy się po wyjaśnienie do Wydziału powiatowego w Tłumaczu. Po otrzymaniu z tamtąd odpowiedzi, że stosunki majątkowe lezonego i jego rodziny nie są tego rodzaju, ażeby aż fundusz krajowy musiał mu przyjść w pomoc, upraszaliśmy c. k. Starostwo o ściągnięcie kosztów leczenia. Ponieważ 1. Września minął termin spłaty, przeto zaurgowaliśmy c. k. Starostwo.

Do tej samej kategorii wyzyskiwania funduszu krajowego dadzą się zaliczyć jeszcze dwa inne wypadki, w których jednak rozechodzi się o kosztą leczenia, które służbodawca winien ponosić, a mianowicie:

1) Józef Przednowek, należący do służebnej czeladzi obszaru dworskiego w Narolu, zgłosił się na kurację do lwowskiego szpitala i przedłożył wyraźną deklaracją, w której przełożony obszar dworskiego obowiązkuje się zapłacić kosztą jego leczenia.

Gdyśmy zażądali za pośrednictwem c. k. Starostwa w Cieszanowie ściągnięcia od służbodawcy kosztów leczenia Przednowka za 28 dni, otrzymaliśmy od tegoż Starostwa pismo

przełożonego obszaru dworskiego, w którym twierdzi, że kosztów leczenia Przednowka płacić nie jest obowiązany, gdyż trzymał go u siebie z łaski a nie w służbie; deklaracją zaś miał wydać w tym celu, ażeby chorego do szpitala przyjęto.

Wydział krajowy nie mógł uwzględnić takiego przedstawienia i zażądał ściągnięcia kosztów leczenia od służbodawcy. C. k. Starostwo wydało orzeczenie, skazujące przełożonego obszaru dworskiego w Narolu na ponoszenie kosztów leczenia Przednowka za 28 dni — w myśl postanowień regulaminu o czeladzi służebnej, lecz od tego orzeczenia wniesiono do c. k. Namiestnictwa rekurs (jak uwiadomienie przy LW. 52.934/86), a sprawa dotychczas nieukończona.

2) W szpitalu stryjskim była leczoną Anna Rothkegel. Szpital przesłał wykaz kosztów jej leczenia służbodawcy, który jest urzędnikiem kolei państwowej. Ponieważ służąca nie była zameldowaną, przeto oświadczył służbodawca, że leczona nigdy u niego nie służyła i odmówił żądaniu zapłacenia kosztów leczenia. Ponieważ jednak Zwierzchność gminy Stryja stosunek służbowy stwierdziła, przeto udaliśmy się do c. k. Starostwa w Stryju (jak LW. 59.292/85) prosząc o ściągnięcie rzeczonych kosztów leczenia. C. k. Starostwo wydało nakaz płatniczy, przeciw temu orzeczeniu wniósł służbodawca rekurs, którego c. k. Namiestnictwo nie uwzględniło, a koszta leczenia ściągnięto.

Na podstawie niniejszego sprawozdania zechce Wysoki Sejm powziąć przekonanie, że Zwierzchności gminne przy wydawaniu świadectw ubóstwa w ogólności sumiennie postępują, a nadużycie jest prawie niemożliwe wobec ustawą przepisane potwierdzenia świadectwa ubóstwa przez Urząd parafialny lub Przełożęństwo Zboru, dalej wobec ciągłej kontroli ze strony Zarządów szpitali, Wydziału krajowego, a nawet osób prywatnych w poczuciu obowiązku obywatelskiego (jak w sprawie kosztów leczenia Anny Hojny, Pruchnickiego, Jastrzębskiego, Całego i Paszkowskiego). Inaczej ma się rzecz ze służbodawcami rozmaitych kategorii, którzy uchylają się od płacenia kosztów leczenia służby, jak to już wykazaliśmy w sprawozdaniu, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w tej kwestyi w r. 1880.

W myśl postanowień regulaminu służbowego winien służbodawca ponosić koszta leczenia służącego a względnie robotnika za przeciąg 28 dni, jeżeli stosunek służbowy przy oddaniu sługi do szpitala został rozwiązany — za całą zaś kuracją ma ponosić koszta, jeżeli leczony po wyjściu ze szpitala do tej samej służby powraca.

Służbodawca w każdym razie tylko wtenczas jest obowiązany płacić koszta leczenia, czy to za cały czas czy tylko za 28 dni, jeżeli sługa bezpośrednio ze służby udał się do szpitala, zanim stosunek służbowy został rozwiązany. Okoliczność tę jednak stwierdzić bardzo trudno, jeżeli się zważy, że zdarzają się takie wypadki, jak z Józefem Przednowkiem, gdzie służbodawca, ażeby tylko uwolnić się od obowiązku ustawą nałożonego, własnej wypiera się deklaracji.

Kontrola jest jeszcze i przeto utrudnioną, że służbodawca znajduje sprzymierzeńca nawet w tym, którego swym kosztem nie chce dać leczyć, bo sługa, obawiając się regresu na swej zasłudze i niechcąc narazić służbodawcy, którego może jeszcze kiedyś będzie potrzebował, rozmyślnie zatai prawdę, ażeby ciężar spadł na fundusz publiczny, który krzywdzić nie uważają często nawet inteligentniejsi za nie zdrożnego.

Przytem zważyć należy i to, że z powodu choroby wydalony sługa, który i tak nieraz niechętnie szuka pomocy w szpitalu, nie od razu tam się uda, lecz ociąga się dopóki go nie zmusi ostateczna potrzeba szukania ratunku. Gdy go potem w szpitalu pytają, z kąd przybywa, z czystym sumieniem twierdzi, że był w ostatnich czasach bez służby. A jednak i w tym wypadku rzetelny i uczciwy służbodawca powinienby się poczuwać do obowiązku zapłacenia kosztów kuracji sługi, który u niego zachorował.

Jak z powyższego widać, są przepisy co do obowiązku służbodawców wyraźne i nie pozostawiają żadnej wątpliwości. Że jednak mało kosztów leczenia sług pokrywają służbodawcy, nie winna temu ustawa — bo każdy przepis łatwo obejdzie ten, kto od obowiązku uwolnić się pragnie.

Tu tylko ścisła kontrola ze strony organów do tego powołanych złemu zapobiedz może, czego przy każdej sposobności ściśle przestrzegamy.

Na podstawie powyższego przedstawienia rzeczy Wydział krajowy wyraża swe przeświadczenie, że tych kilka — stosunkowo nader nielicznych — świadectw ubóstwa, niezgodnych z prawdą, zarówno jak tych kilka wypadków, w których służbodawcy uchylili się od obowiązku ponoszenia kosztów leczenia swej służby, nie mogą być powodem wzrostu wydatków na koszt leczenia ubogich. Przyczyna jest inna, a mianowicie liczniejszy napływ ubogich chorych do wszystkich szpitali, spowodowany wzrostem ludności, smutnym stanem ekonomicznym kraju, pomnożeniem się ubóstwa, wreszcie polepszeniem szpitali i większym do nich zaufaniem.

Tem zapatrywaniem wiedziony, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie wraz z wykazem budżetów szpitali prowincjonalnych na rok 1887 i wykazem zamknięć rachunków z ostatnich trzech lat przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 16. Listopada 1886.

Marszałek krajowy:

zastępca:

Oktaw Pietruski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Wykaz

taks szpitali prowincjonalnych w roku 1886.

Szpital	W czasie od początku 1883. do końca 1885. t. j. za 3 lata		Suma dni leczenia	Taksa powinna by wynosić	Rzeczywista taksa
	Suma wydatkow po potrąceniu własnych dochodów szpitala				
	zł.	ct.		ct.	ct.
Biała	27.849	34	57.942	48	50
Bochnia	25.870	62	48.916	53	51
Brody	17.525	53	36.946	48	52
Brzeżany	21.539	18	39.160	55	55
Drohobycz	33.091	29	60.354	55	55
Jasło	30.438	78	61.106	50	50
Kołomyja	27.409	31	52.767	52	48
Podhajce	25.358	54	47.927	53	55
Przemysł	44.425	56	93.620	48	48
Rzeszów	37.808	66	69.489	55	52
Sambor	22.967	74	37.236	62	60
Sanok	29.187	71	49.474	59	60
Sącz Nowy	21.496	22	44.915	48	49
Śniatyn	4.169	98	6.537	64	55
Sokal	24.960	56	53.040	47	50
Stanisławów	40.632	54	81.615	50	55
Stryj	39.775	02	73.778	54	60
Tarnopol	30.773	45	67.682	46	51
Tarnów	46.427	26	101.196	46	50
Wadowice	6.490	81	11.732	56	52
Zaleszczyki	18.375	52	35.868	51	50
Złoczów	27.778	53	64.556	43	45
Zółkiew	31.065	76	56.941	55	50
Razem	635.417	91	1,252.797	51	52

szpitali powszechnych na prowincyi,

Rubryki	Poszczególne	Biała	Bo-	Brody	Brze-	Dro-	Jasło	Koło-	Pod-	Prze-
		zł.	chnia	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Dochody.										
I.	Z dóbr, realności i gruntów	—	50	25	—	—	—	—	8	—
II.	Z legatów, zapisów, datków itp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Odsetki od papierów wartościowych	458	109	—	—	33	—	—	—	—
IV.	„ od kapitałów zabezpieczonych	—	38	—	—	—	—	—	—	—
V.	Ze sprzedaży ruchomości zużytych	—	—	—	—	—	—	50	—	150
	Z kosztów leczenia	5.356	7.897	6.760	6.367	8.852	9.072	7.897	8.362	14.471
	od funduszu krajowego galicyj.	977	618	364	379	2.169	301	1.200	416	1.911
	od płacących	3.324	22	78	24	52	42	240	22	208
	od obcych funduszy krajowych	450	—	—	173	10	—	—	—	—
	Różne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma dochodów ..	10.565	8.734	7.227	6.943	11.116	9.415	9.387	8.808	16.740
Wydatki.										
I.	Czynsz najmu	—	—	—	650	1.350	—	—	—	—
		323	300	—	20	100	260	441	100	320
II.	Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	100	—	—	250	—
		30	4	3	—	200	2	4	20	—
III.	Asekuracja od ognia	43	25	35	—	30	31	35	65	36
		20	15	30	10	30	15	10	24	30
IV.	Czyszczenie kominów	—	50	100	23	35	20	150	60	30
		4.543	3.496	2.632	2.692	4.026	4.067	3.894	3.193	5.984
V.	Żywność dla chorych	115	100	80	33	100	200	120	50	150
		773	832	692	438	809	800	963	638	1.580
VI.	Lekarstwa	230	70	100	36	90	68	30	150	140
		564	300	443	161	650	440	231	300	844
VII.	Sanitarne potrzeby	100	80	40	50	60	36	24	200	80
		100	30	40	51	100	54	100	80	150
VIII.	Opał	350	500	400	232	400	455	600	500	1.000
		300	70	100	38	80	70	60	80	170
IX.	Oświetlenie	110	70	25	30	70	85	20	50	130
		100	80	80	70	70	60	100	60	150
X.	Przybory do pisania, roboty introli-	50	25	—	20	50	50	100	40	45
		500	500	500	600	500	600	500	500	600
XI.	gat. itp.	200	300	200	250	—	300	—	250	250
		—	20	50	—	25	25	10	10	60
XII.	Rządca	400	500	360	600	500	600	500	600	600
		120	—	—	—	—	—	—	—	500
XIII.	Kontrolor	—	—	300	100	—	—	180	120	—
		80	40	—	50	50	—	—	75	120
XIV.	Kapelan	408	939	384	346	441	420	528	414	960
		700	153	433	503	438	—	600	548	1.330
XV.	Służba szpitalna niższa	—	153	110	10	—	135	—	120	50
		200	—	—	—	—	186	—	—	—
XVI.	Wikt dla służby	—	—	—	100	5	50	100	—	40
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	Koszta administracyjne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	Odprawy, prowizye, pensye	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX.	Remuneracye	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XX.	Relutum za pomieszkowanie rządu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXI.	Spłata kapitałów	—	—	—	—	375	—	—	150	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXII.	Spłata odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIII.	Zaległe należności za liwerunki i	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIV.	roboty	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXV.	Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	176
		200	200	40	130	85	45	200	70	225
XXVI.	Koszta pogrzebów	150	20	12	27	5	40	30	15	15
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVII.	Drobne inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma wydatków	10.709	8.854	7.189	7.270	10.774	9.114	9.530	8.732	15.765
	„ dochodów	10.569	8.734	7.227	6.943	11.116	9.415	9.387	8.808	16.740
	Różnica	140	120	+ 38	327	+ 342	+ 301	143	+ 76	+ 975

d z e t y

zatwierdzone przez Wydział krajowy na r. 1887.

Rze- szów	Sam- bor	Sanok	Sącz- nowy	Śnia- tyn	Sokal	Stani- sławów	Stryj	Tar- nopol	Tar- nów	Wado- wice	Zale- szczyki	Zło- czów	Żół- kiew	Razem
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
—	—	—	—	10	—	—	30	—	—	—	242	—	2	367
—	—	850	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	887
—	—	4	—	14	—	7	478	—	—	27	15	—	—	1.145
33	—	—	—	—	—	—	—	295	—	—	—	—	—	366
—	40	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	20	—	280
11.078	6.519	8.909	6.511	919	9.021	11.549	13.066	10.135	16.044	1.955	5.378	9.150	10.125	195.393
742	879	654	494	166	450	1.312	1.229	612	693	23	515	350	—	16.454
46	49	96	237	113	—	18	462	60	129	58	578	15	—	5.873
—	—	220	91	3	1.448	1.900	201	425	63	—	—	150	—	5.134
11.899	7.487	10.733	7.333	1.225	10.919	14.823	15.486	11.527	16.929	2.063	6.728	9.685	10.127	225.899
650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	312	—	—	—	2.962
70	100	81	120	35	435	450	120	150	288	—	100	150	250	4.263
—	—	—	—	—	1.378	140	1.070	—	950	—	—	—	50	3.938
3	3	—	—	1	—	10	—	1	5	—	12	12	2	312
20	19	31	11	11	39	30	29	23	59	—	12	34	84	702
10	15	36	25	—	10	50	39	15	40	—	5	15	30	474
36	24	—	10	3	100	50	50	145	116	—	10	90	50	1.152
5.110	2.531	2.968	2.994	501	3.000	4.735	5.485	4.612	6.007	700	2.934	3.658	4.055	83.817
180	122	55	—	10	100	—	160	271	200	5	50	60	50	2.211
940	620	567	524	109	722	1.361	1.230	751	667	120	394	500	810	16.840
184	100	26	10	10	300	176	300	30	127	—	80	70	300	2.627
350	400	482	659	305	800	770	600	343	599	—	200	600	180	10.221
90	136	129	120	15	110	60	250	74	128	40	25	45	200	2.092
60	68	40	401	2	50	180	386	—	147	5	50	271	100	2.465
330	210	352	370	125	400	945	500	596	978	120	310	450	500	10.623
80	120	82	85	—	100	160	130	113	200	4	40	100	150	2.332
70	65	125	54	15	50	120	100	60	95	10	40	30	40	1.464
60	75	76	64	—	70	230	80	65	143	16	50	50	50	1.849
50	25	15	10	10	62	100	50	65	60	—	50	50	25	952
500	500	500	400	—	500	600	400	600	800	300	450	500	500	11.350
250	300	250	200	—	300	300	200	250	550	—	150	200	200	4.900
45	—	15	50	—	20	20	90	—	20	6	3	30	20	519
500	400	400	500	180	500	600	600	500	650	200	500	500	500	11.190
—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	80	—	1.000
150	120	30	60	—	—	300	300	365	365	—	72	—	—	2.462
—	—	50	—	—	50	100	50	—	50	—	—	40	50	805
776	284	420	427	247	660	1.204	552	624	1.032	180	308	612	552	12.718
220	383	—	—	—	1.003	800	756	666	1.186	—	226	987	566	11.498
140	—	18	150	2	13	—	—	—	200	5	8	231	140	1.467
—	233	—	—	—	—	150	375	—	—	—	116	—	—	1.260
40	—	—	—	—	50	—	40	80	50	—	—	150	—	705
225	—	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—	—	—	585
—	287	1.724	—	—	—	—	1.480	—	3.262	—	—	—	500	7.778
—	189	45	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	734
600	—	1.851	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.451
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	176
45	88	90	75	—	50	60	60	158	15	30	20	120	70	2.076
70	70	34	10	10	20	65	50	150	205	10	10	50	200	1.263
11.854	7.487	10.492	7.329	1.591	10.942	14.116	15.532	11.067	19.694	2.063	6.225	9.685	10.224	226.238
11.899	7.487	10.733	7.333	1.225	10.919	14.823	15.486	11.527	16.929	2.063	6.728	9.685	10.127	225.899
+ 45	—	+ 241	+ 4	366	23	+ 707	46	+ 460	2.765	—	+ 503	—	97	339

<p>一</p>	<p>二</p>	<p>三</p>
<p>四</p>	<p>五</p>	<p>六</p>
<p>七</p>	<p>八</p>	<p>九</p>

十

十一

十二

十三

十四

十五

十六

十七

十八

十九

二十

二十一

二十二

二十三

二十四

二十五

二十六

二十七

二十八

二十九

三十

三十一

三十二

三十三

三十四

三十五

三十六

三十七

三十八

三十九

四十

四十一

四十二

四十三

四十四

四十五

四十六

四十七

四十八

四十九

五十